

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

IAO0616B

Verlag IAO COVID-19

16 juni 2020, 13.30u

Departementaal Vertrouwelijk

NICTV

Agenda

1. Opening
2. Algemeen beeld
3. Thema Maximaal controleren (VWS)
4. Thema Zorg voor kwetsbare personen (VWS)
5. Thema Financieel-economisch (EZK)
6. Thema Caribisch gebied (BZK)
7. Internationaal
8. Programma Samenleving en Covid-19
9. Parlementair
10. Communicatie
11. Actiepunten
12. ICCb/MCCb-onderwerpen
13. Rondvraag en sluiting

1. Opening

-

2. Algemeen beeld

Bijgevoegd

- 20200616 2b Dashboard aanpak COVID-19
- 20200616 SenD COVID-19 16-6 2020 - nr 49
- Toelichting op hoofdpunten S&D (zie SenD 16-6-2020); functioneren van testen, legitimiteit aanpak, somber social-economische perspectieven.
- Aanvulling VWS; vanaf 1 juni grote stap gezet, altijd aangegeven dat er kinderziektes zouden zijn, ook oog hebben voor datgene wat is behaald
- Politie: morgen demo touringcar-bedrijven & zondag viruswaanzen.nl (nu 3000 aanmeldingen)
- NKC: veel aandacht voor versoepelingen, naleving regels in horeca, economische gevolgen, geen toename besmettingen n.a.v. demo A'dam, aanschaf voor vaccins, Raad voor Rechtspraak kritisch over concept-coronawet, dekingsgraad pensioenfondsen

3. Maximaal controleren (1)

a) Naleving (Nadere toelichting NKC)

Bijgevoegd

20200616 3a Advies_maatregel_afstand_houden-kort.docx

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Naleving maatregelen

Notitie met adviezen - NKC

juni 2020

NICTV

Belangrijkste gedragsfactoren

Men vindt het nog steeds belangrijk om afstand te houden en het draagvlak voor maatregelen is hoog. Maar door 4 gedragsfactoren daalt de motivatie en wordt het lastiger om afstand te houden.

1. Goede effecten van maatregelen: ontwikkeling RIVM-cijfers, mediaberichtgeving, urgentie, motivatie en risicoperceptie.
2. Ervaren emoties: meer ontspannen na eerste paniek.
3. Fysieke omgeving en ervaren eigen effectiviteit: het gevoel van kunnen.
4. Sociale omgeving: wat anderen doen en vinden.

Ad 1. Goede effecten van maatregelen

Corona lijkt onder controle. Mensen schatten de kans om ziek te worden lager in en zijn minder bang. Terwijl die kansen belangrijke bepalers zijn voor het wel of niet naleven van de maatregelen.

Adviezen

- Focus in communicatie op lokale cijfers (→ *dashboard*)
- Communiceer over toekomstige risico's en waarom het naleven van regels nu belangrijk blijft. Bijv. met voorbeelden uit het buitenland.
- Maak gevolgen voor de slachtoffers concreet (→ *doen de media*)

Ad 2. Ervaren emoties

Mensen willen graag terug naar gewone leven. Na de eerste angst heeft men nu behoefte aan vrijheid en ontspanning. Men wordt lossier. Op specifieke momenten kan het (opeens) lastig zijn afstand te houden.

Adviezen

- *Stimuleer ondernemers om bepaalde mensen de specifieke taak om toe te zien op naleving, dit kan escalatie voorkomen. Geef tips hoe ze dit kunnen doen.*
- *Toon begrip voor de behoefte aan vrijheid, geef waar mogelijk ruimte (als 1,5 m mogelijk is).*
- *In communicatie nog meer 'als we de maatregelen goed volgen krijgen we meer vrijheid'. (→campagne)*

Ad 3. Fysieke omgeving en eigen effectiviteit

Mensen komen meer mensen tegen: op straat in het OV, op het terras, enz. Het is drukker. Mensen die de maatregelen willen naleven komen in situaties terecht waarin dat voor mensen moeilijk is of het gewoon niet kan.

Adviezen

-

- Geef handvatten hoe hiermee om te gaan (→campagne, hoe dan?-vraag)
- Geef de mogelijkheid om te zien waar het druk is (Google?)
- Faciliteer met middelen om de fysieke omgeving in te richten, deel goede voorbeelden.
- Verruim en flexibiliseer werk- en openingstijden tbv spreiding.
- Blijf mensen complimenteren voor het goede gedrag dat te tot nu toe hebben vertoond

Ad 4. Sociale omgeving: wat anderen doen en vinden.

Mensen conformeren zich aan wat anderen doen en vinden. meer mensen gaan soepeler met maatregelen om, dat heeft een sneeuwbaaleffect.

Adviezen

- Communiceer descriptieve norm: 80% houdt zich aan de regels
- Communiceer de injunctieve norm (zet aan tot nadenken): 70% vindt het belangrijk....
- Houdt 1,5 meter norm zichtbaar en **hoe kunnen mensen zelf zichtbaar maken dat zij zich er aan houden (buttons, hoepels)?**

Reacties

- Suggestie om hier vanuit gedragswetenschappen nog eens naar te kijken.
- NKC: NKC werkt dagelijks met hen. Adviezen zijn met hen opgesteld. NKC blijft hen uitdagen om ons te helpen met hun expertise.
- De groep 'ik heb hier geen boodschap aan'; hoe bereiken we deze? NKC neemt deze vraag mee naar de onderzoekers.
- [REDACTED] waarom wordt gesproken over "de eerste paniek"? NKC: eens, andere framing past hier beter; urgentie verdwijnt, nieuwe prikkels nodig. Woord paniek niet van toepassing wat in samenleving is gezien.
- Hoe ziet vervolgproces er uit? NKC: komt morgen niet in ICCb; genoeg munitie om als NKC verder mee aan de slag te gaan. Is geen onderdeel van 'communicatieboodschap' zoals vermeld bij voorraadagenda onderwerpen ICCb/MCCb.
- Suggestie om beelden 'corona-longen' mee te nemen in de communicatie (naar analogie beelden op pakjes sigaretten).
- In context trend afname draagvlak maatregelen suggestie om nu al na te denken over draagvlak als maatregelen moeten worden geïntensiveerd. NKC neemt deze suggestie mee.

10.2
g

3. Maximaal controleren (2)

b) Integraal leren en evalueren (Toelichting NCTV)

Bijgevoegd

20200616 3b Integraal leren en evalueren IAO 16 juni

c) Ter informatie: COT 2e Survey ActieLeren

Bijgevoegd

20200616 3c.1 Ter info COT Opbrengsten tweede survey - 28 mei 2020

20200616 3c.2 Ter info Opbrengsten tweede survey

Integraal leren en evalueren

IAO 16 juni

Tweeledige vraag

1. Wat zouden we anders doen, zowel op inhoud als proces, bij een tweede golf? (breed: economisch, sociaal etc)
2. Hoe gaan we gezamenlijk en eenduidig om met informatieverzoeken en evaluatie?

1. Wat zouden we anders doen bij een tweede golf?

Aanleiding

- Zelf lering trekken uit proces, bruikbaar bij eventuele tweede golf;
- Diversie moties, zoals:
  - Asscher - beleidsmaatregelen die aanpassing, wijziging of uitbreiding behoeven bij toename;
  - Asscher en Marijnissen - onafhankelijk advies over geleerde lessen van genomen maatregelen;
  - Veldman - nut en noodzaak van genomen coronamaatregelen.

Voorgesteld proces

Pragmatisch:

Welke gezamenlijke lessen kunnen we trekken uit afgelopen periode die we kunnen gebruiken als er een tweede golf uitbreekt? (op alle vlakken: maatregelen, volksgezondheid, economisch, crisiscoördinatie)

Voorgesteld proces:

- a. Volgende week ihkv overdracht een sessie, bijv olv Crisisplan

Reacties

-

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

11.1

[Redacted text]

10.2g

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

[Redacted text]

2. Hoe gaan we gezamenlijk **en** eenduidig om met informatieverzoeken en evaluatie?

Aanleiding

- WOB-verzoeken
- Onafhankelijk evaluatieonderzoek OVV van de corona crisisaanpak
  - Voorbereiding op een pandemie, de crisisbeheersing en -organisatie, de getroffen maatregelen en de uitfasering van de maatregelen.
  - Effecten van crisis op de veiligheid van kwetsbare mensen in de samenleving
  - Medische handelingen en economische steunmaatregelen buiten de focus
- Aangekondigde onderzoeken Algemene Rekenkamer naar testbeleid, risico's voor de overheidsfinanciën en de steunmaatregelen
- Mogelijke parlementaire ondervraging / enquête

Voorstel voor principes

- Feiten op een rij hebben (voorbeeld: sluitend narratief obv de feiten),
- Leren van onze lessen (voorbeeld evaluatie/action learning VWS: wat zouden we nu anders doen voor een tweede golf?),
- In perspectief plaatsen (voorbeeld: vergelijkend onderzoek effectiviteit aanpak verschillende landen).

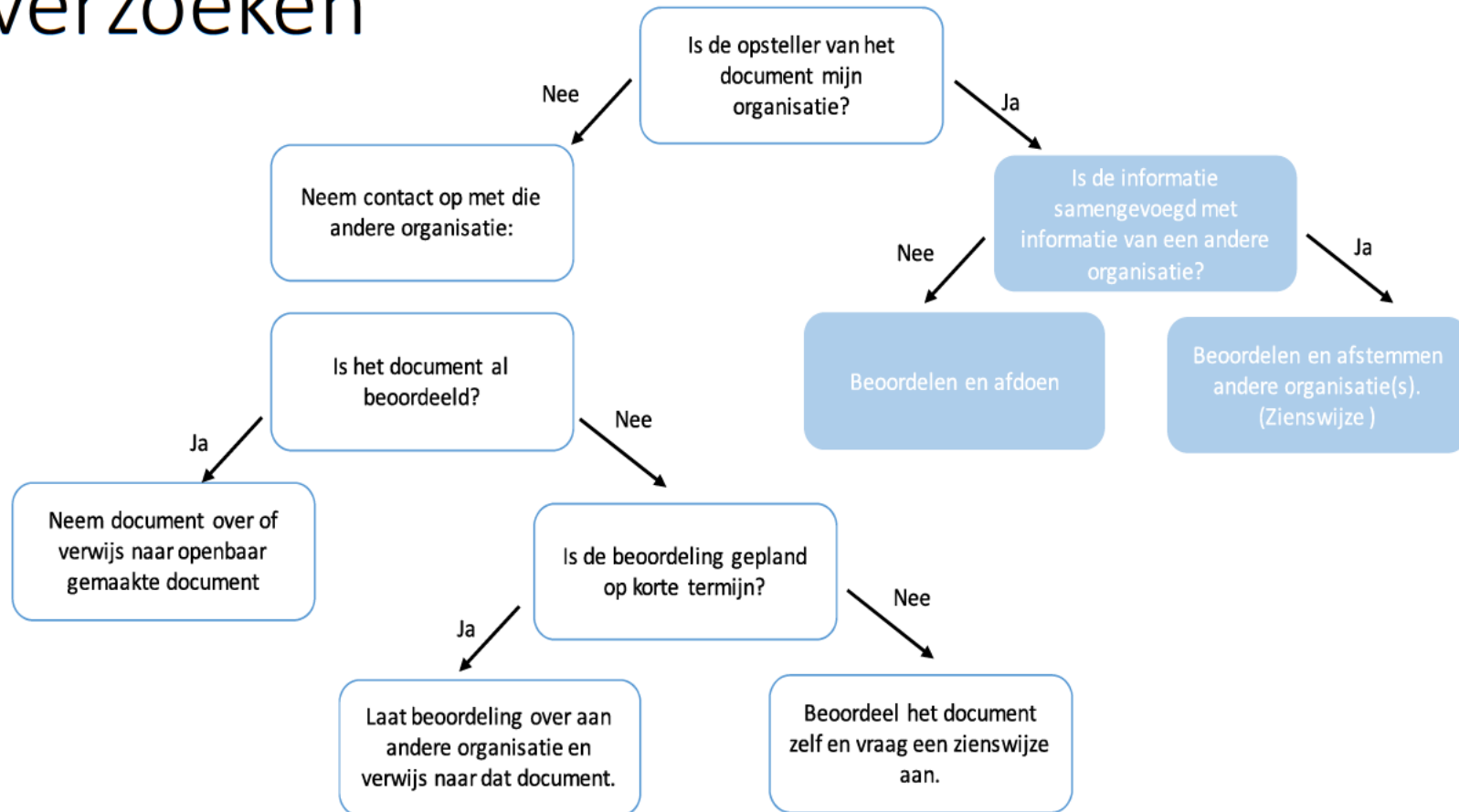
Voorstel voor uitgangspunten

- Departementaal besloten = departementaal verantwoord. Elk departement heeft zijn archivering, feitelijke onderbouwing en organisatie op orde.
- Interdepartementaal besloten = interdepartementaal verantwoord. Zoals:
  - Evaluatie functioneren crisisstructuur: interdepartementaal
  - Testbeleid: VWS
  - Economisch steunpakket: departementen uit 5-hoek
- Sturen op consistentie van inhoud en op timing. Zoals:
  - Procesafspraken en gezamenlijke uitgangspunten zijn nodig
  - afstemmen aan voor- (ontvangen verzoeken) en achterkant (versturen antwoord)
  - Afstemmingsoverleg is nodig (wanneer gaat wat naar buiten? hoe om te gaan met documenten die met elkaar samen hangen? wat wordt wel/niet gelakt?)
- Gaat om archivering, behandelen WOB-verzoeken, parlementaire enquêtes, parlementair onderzoek en evaluaties;
- Geormerkte capaciteit noodzakelijk (specifiek juridisch), zodat reguliere werkzaamheden door kunnen gaan.

Voorbeelden van nog te maken procesafspraken

- Vaste contactpersonen per departement;
- Regulier (bijv 1 keer per week) interdepartementaal overleg;
- Documenten worden (zoveel mogelijk) beoordeeld door de opsteller (incl. zienswijze). Anderen nemen die beoordeling over;
- Enkel verzonden e-mails worden gearhiveerd en beoordeeld. Zo wordt voorkomen dat er twee keer dezelfde e-mail (anders) wordt beoordeeld;
- Voor verzending bespreken en controleren in (wekelijkse) werkgroep met als doel het controleren van de stukken en te bepalen welke reactie hierop kan volgen vanuit o.a. TK en media;
- Voor verzending met de betrokken organisaties alles nogmaals doorlopen om inconsistenties en fouten zoveel mogelijk te kunnen beperken;
- Proces inrichten voor eenduidige communicatie naar TK en media;
- Grove planning met elkaar delen welke inhoudelijke onderwerpen in welke volgorde worden behandeld (bijv. eerst ICCb/MCCb en dan IAO);
- Afstemming met nog lopende processen (beheersing gezondheidsrisico's, samenleving en Covid-19, beperken economische gevolgen).

Voorbeeld van uitgangspunten behandelen Web-verzoeken

Reacties

- [Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

11.1
10.2g

4. Zorg voor kwetsbare personen

- Bezoekregeling: grosso modo passen verpleeghuizen nieuwe bezoekregeling toe. Nog veel verschillen en discussies, over maatwerk versus uniformiteit en juridische grondslag.

5. Financieel - economisch

- Geen punten

6. Caribisch gebied (BZK)

- Geen punten.

7. Internationaal

- Geen punten

8. Programma Samenleving en Covid-19

Bijgevoegd (ter informatie)

20200616 8.1 Agenda ACC-19 18 juni 2020

20200616 8.2 Conceptagenda MCC-19 23 juni 2020

20200616 8.3 Verslag ACC-19 11 juni 2020

20200616 8.4 Ledenlijst Directeurenoverleg Covid-19

- Procedure overgangsfase: dinsdag 23 juni in de middag IAO, aansluitend directeurenoverleg (voorstel vanaf 14.30u) met wisseling van de wacht (voor zover dat opgaat).
- Woensdag is nog overleg met SG's over afwegingskader, naar verwachting donderdag meer duidelijkheid.
- Op korte termijn deelt projectorganisatie stuk met IAO-leden om eerste beeld te krijgen.

- Aanbod vanuit LOCC; met één telefoontje is betrokkenheid LOCC geregeld.

9. Parlementair

- Debat is verplaatst naar 25 juni

10. Communicatie

- Zie sheets.

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

NKC– communicatie

IAO 16 juni 2020

NICTV

Omgevingsanalyse (1)

- De versoepeling van de coronamaatregelen vormt de rode draad door de berichtgeving in de media: de grenzen gaan weer open en we mogen weer op vakantie naar sommige landen in het buitenland. Tegelijkertijd hebben de versoepelingen ook een mogelijke keerzijde: er is al drie dagen sprake van een toenemend aantal coronapatiënten op de IC. Telegraaf citeert virologen die zeggen: "we moeten dit goed in de gaten houden!" Op social media leidt de versoepeling van de reisadviezen tot veel vragen en commentaar.
- Zorgen over het handhaven van de horecaregels groeien bij burgemeesters door het hele land. Sommige burgemeesters en de Koninklijke Horeca Nederland spreken hun wens uit voor de versoepeling van de regels. Veiligheidsregio's zien ook handhaving met elke volgende versoepeling een steeds groter probleem worden. Voorzitter van het Veiligheidsberaad Hubert Bruls ziet dat er geen versoepeling vanuit de overheid aan zit te komen. De "informatiefase" is volgens hem voorbij en gaat er opgetreden worden tegen horecazaken waar de 1,5 meterregel "stelselmatig" overtreden wordt.

Omgevingsanalyse (2)

- Er is over het algemeen veel aandacht voor de economische en maatschappelijke gevolgen van de coronacrisis. Hierbij dominant in het nieuws zijn de ramingen van het CPB en de brief van burgemeesters van vijftien (middel-)grote gemeenten die stellen dat de tweedeling in de maatschappij en de kansenongelijkheid groeien.
- Volgens de GGD hebben de demonstraties op de Dam en in Rotterdam niet tot meer besmettingen geleid. Over deze demonstraties was onder het Nederlandse publiek veel verontwaardiging, omdat men zich niet aan de afstandsregels hield.
- De hele oppositie in de Tweede Kamer wil van het kabinet een extern onderzoek naar de effectiviteit van de coronamaatregelen. Een stemming daarover splitste de Kamer precies in tweeën, waardoor vandaag een nieuwe stemming volgt. De oppositie wil snel lessen trekken om die bij een eventuele tweede golf te kunnen toepassen. Het kabinet vindt het bij monde van minister De Jonge nog te vroeg voor een evaluatie, maar sluit deze zeker niet uit op een later moment dit jaar.

Omgevingsanalyse (3)

- De aanschaf van 300 miljoen coronavaccins door Nederland, Duitsland, Frankrijk en Italië is wederom reden voor veel berichtgeving. Gisteren werd bekend dat de landen gezamenlijk 750 miljoen euro betalen. Het is niet duidelijk hoeveel Nederland aan de koop kwijt is.
- De Raad voor de Rechtspraak is kritisch over de coronawet. De Raad vindt met name dat het kabinet duidelijker moet zijn over de gevolgen van de wet. Het moet voor burgers helder zijn wat de regels zijn waar ze zich aan moeten houden.

Omgevingsanalyse (4)

- Vandaag is er weinig Corona gerelateerd nieuws voor OCW in de media. Wel veel aandacht is er voor een onderzoek van het ISO naar opgelopen studievertragingen als gevolg van de coronacrisis. Zo'n 54.000 studenten lopen vertraging op.
- Ambtenarenfonds ABP, Zorg en Welzijn en de metaalfondsen PME en PMT, samen goed voor zo'n 7,7 miljoen deelnemers, zitten onder een dekkinggraad van 90 procent. Dat is de limiet in het nieuwe stelsel om een korting van de pensioenuitkeringen te voorkomen.

Naleving – adviezen n.a.v. analyse

- Van landelijk naar lokaal: focus in de communicatie meer op lokale cijfers over infecties en specifieke uitbraken om te laten zien dat Corona nog steeds een risico vormt. 50 nieuwe infecties in Amsterdam vergroot bijvoorbeeld de urgentie meer dan 6 ziekenhuisopnames in heel Nederland.
- Lange termijn perspectief: op korte termijn lijkt Corona onder controle, maar de verwachting is dat dit niet zo blijft. Het is goed als de overheid en belangrijke stakeholders eenduidig en helder communiceren over toekomstige risico's en waarom het naleven van de maatregelen nu urgent blijft. Voorbeelden uit het buitenland waarbij het virus weer opspeelt kunnen hierbij helpen.

Acties NKC

- Toerisme:
  - Nederlanders op vakantie in NL
  - Nederlanders op vakantie in buitenland (Wijs op Reis)
  - Buitenlanders naar Nederland (Netherlands & You)
  - Re-open EU
  - spreiding: hier moet je zijn.nl
  - boodschap, kanalen, timing
- Voorbereiding communicatie MCCB 24 juni 'alternatieve aanpak'

Reacties

[Redacted]

- Rouw en treurnis staat op agenda ACC-19 voor donderdag. Is aan ACC-19 om vervolgproces te bepalen.
- Nagaan mogelijkheid om stavaza ter info met IAO-leden te delen.
- Aandachtspunt om momentum in de gaten te houden.

11.1
10.2g

[Redacted]

- OCW heeft komende tijd enkele corona-debatten.

[Redacted]

11. Actiepunten

- Voorlopig besluit t.a.v. buiten-evenementen: per 1 juli toestaan van buiten-evenementen tot 100 personen onder bepaalde omstandigheden. Het e.e.a. zal nog nader worden uitgewerkt (mogelijk onderverdeling in categorieën).
- "Toerisme-regeling buitengrenzen EU" wordt nader uitgewerkt in werkgroep. Uitsluiten van burgers uit bepaalde landen zal niet plaatsvinden op basis van reciprociteit.
- Integraal leren en evalueren: opdracht aan onszelf om dit verder uit te werken en op te pakken samen met de projectdirectie. Focussen op 'lessons learned'-sessie in veilige setting, gericht op een 2de golf van infecties. Vormgeving sessie 'tweede golf' nader bezien. Uitwerking & planning komt terug in IAO.
- VWS deelt TK-brief m.b.t. 'lessons learned' met IAO leden.
- Projectdirecteur directie Nafase is aangewezen, naam wordt later bekend gesteld.
- Dinsdag 23 juni IAO met aansluitend directeurenoverleg.
- Op korte termijn wordt afwegingskader maatregelen 2de golf gedeeld met IAO leden.
- Aanbod LOCC om indien gewenst aan te sluiten bij directeuren overleg COVID-19.
- Projectorganisatie deelt documenten 'rouw en treurnis' (donderdag op ACC-19 agenda) met IAO-leden.
- Verzoek aan I&W om in afstemming met VWS communicatie m.b.t. gebruik mondkapjes in auto's op te pakken.
- NKC geeft aandachtspunt 'bekendheid & naleving regels door buitenlandse bezoekers' door aan betrokken collega's.
- Verzoek aan IenW en VWS om proces t.a.v. vervoerssectoren (touring cars, pleziervaart, ballonvaart) op te pakken.

12. ICCb/MCCb-onderwerpen

- a) Gewijzigde strategie (ICCb 17 juni)
  - b) Communicatieboodschap (ICCb 17 juni)
  - c) Maatregelenpakket vanaf 1 juli (I/MCCb 24 juni)
  - d) Besluitvorming regeling nood- en kinderopvang (I/MCCb 24 juni)
-
- Jaap van Dissel is uitgenodigd voor ICCb 17 juni.
  - NKC zorgt voor kernboodschap.

13. Rondvraag en sluiting

- Donderdag 18 juni IAO met presentatie van RIVM.